

СТАНОВИЩЕ¹

От проф. д-р Мария Нейкова, Софийски университет „Св. Климент Охридски”,

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки („Медии и комуникации“ – Международни комуникации в световните медии) с дисертационен труд на тема: **„Медийният образ на Югоизточна Азия в XXI век на основата на примери за комуникационните стратегии в Китай, Индия, Япония и други държави от региона”**, представен от **Ивелина Иванова Ватова**, редовен докторант в катедра „История и теория на журналистиката” на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: проф. д-р Мария Стефанова Нейкова

Дисертацията на Ивелина Ватова е актуална по няколко причини. Някои са изтъкнати в разработката, като например етапите на развитие, през които преминава светът след Втората световна война – „двуполусен идеологически модел и пост-Студена война с глобализация и еднополусен ценностен модел, съпроводен с периферна бързо развиваща се мултиполярност”. В момента, според автора, сме в началото на комплексна реформа в глобалното статукво. Така „все по-ясно се очертава геоекономическа трансформация, на която се подчиняват и съществуващите идеологически и политически разделения; все по-отчетливо се сигнализира, че и класическата релация център-периферия се променя”. Неочаквана актуалност на темата придава войната на Русия срещу Украйна, която откроява сходното и различното поведение на разглежданите в разработката страни и региони. Актуалността на темата се подчертава и от оскъдното присъствие на изследвания обширен регион не само в българското медийно пространство, но и в българските научни търсения и публикации.

Значимостта на разработвания в дисертационния труд проблем се дължи както на неговата актуалност, така и на създадения от дисертанта модел на геокомуникацията, който разглеждам като най-значимото достижение на разработката.

Трудът на Ивелина Ватова стъпва върху изключително задълбочено (и продължително) проучване на теоретичните източници. Това се вижда от библиографията, която съдържа 978 заглавия, огромната част от които – 905, на осем чужди езика. Това е свидетелство и за високата ѝ библиографска осведоменост.

Изследваният регион излиза отвъд стандартизираната от ООН рамкова представа за трите азиатски субрегиона – Източна Азия, Южна Азия и Югоизточна Азия. Това провокира идеята на Ивелина Ватова той да бъде определен като въобразен регион Южно-Източна Азия (Ю/ИА), със северна и западна граница по оста Япония-Китай-Индия. Така може да се опознаят по-внимателно и да се разберат процесите в развитието на съвременното южно-източноазиатско общество, за да се оцени позиционирането на региона в настоящия глобален комуникационен процес, а и като знак за бъдещите му роли като регионална колективност, както и на отделните държави в него като индивидуални играчи.

Авторът предлага редица нови трактовки на известни изследвания. Ивелина Ватова стъпва на класическите школи в теориите за национализма (Андерсън, Гелнър, Смит, Рьонан) и космополитизма (Бек, Калхун), въз основа на които разработва два типа образност:

¹Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници

индивидуално-колективна и колективно-индивидуална – на нации в държави като Япония, Китай и Индия, Виетнам и Индонезия, и на региона като индивидуална личност, чийто представителен образец е АСЕАН. Така се раждат терминът геокомуникация и моделът на новата международна комуникация в 21 в. Разгледан е, и в известна степен е надграден, моделът на М. Кастелс за omрежовяването на световното общество и за превръщането му в различни мрежови глобалности в условията на геокомуникацията. Моделът на М. Петров за персоналния имидж е адаптиран към идеята за геокомуникацията.

Дисертантът работи с богат набор от методи за изследване в интегрален мултидисциплинарен подход: системен метод, историко-логически, синтетично-аналитичен метод, причинно-следствен анализ. Прилага теоретичното моделиране. Дедуктивно-синтетичен подход е използван при подбора на текстове от източниците. Освен това Ивелина Ватова използва за целите на своето изследване класическия контент анализ, аксеологематичен анализ, конверсационен анализ, фрейм анализ, анализ на символния интеракционизъм, не на последно място използва и статистически социологически методи.

Разработена е, специално за целите на труда, тристепенна структура в историческото развитие на китайската медийна система, една от двете най-древни системи в света, запазили своя континуитет през хилядолетията.

Дисертацията има много достойнства, но аз поставям на първо място разработения от Ивелина Ватова модел на геокомуникацията като нов теоретичен модел на международното общуване. Моделът се изгражда от три основни стълба – социотехнологичен, културологичен и имиджов. Нововъзникващият през настоящия, 21 в., глобален социотехнологичен контекст с фундаменталните му характеристики – дигитализация, интернетизация и медиатизация, дисертантът определя като контекст на иновацията.

Сред получените изследователски резултати, както вече отбелязах, като най- съществен приемам разработения иновативен интегрален теоретичен модел за международната комуникация през 21 век, наречен геокомуникация. Бих искала да отбележа и въвеждането на нови понятия, като напр. имидж-перцепция и образ-рецепция.

Дисертацията е композирана логично и последователно. Двата основни изследователски въпроси определят структурата на дисертацията: две части – теоретична разработка на Модела на геокомуникацията и емпирично-фактологично проучване на обекта; разделянето на трета, четвърта, пета и шеста глава от Втората част също на два сектора – историко-политически, концептуален, и медиен, инфраструктурен, се определя от двуформатността на предмета – медиен образ и национални комуникационни стратегии. Езикът и стилът на писане са много добри.

Текстът на автореферата съответства с текста на дисертацията.

Приемам приносите на дисертационното изследване, които съчетават критичен анализ на съществуващи знания с тяхното надграждане в новите световни реалности. Формулираните приноси са реалистични. Публикациите по дисертационния труд са многобройни, далеч надхвърлящи установените изисквания.

Препоръчвам на Ивелина Ватова, според възможностите ѝ, но в спешен порядък, да подготви дисертацията за отпечатване като книга. Това ще даде възможност постигнатите резултати да станат достояние на широк кръг читатели и да станат база за последващи изследвания в полето на международната комуникация.

Изцяло са изпълнени изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването, което е видно от края на автореферата, където са изброени участията на дисертанта в научни конференции в България и чужбина.

В заключение е убедено, включително и като научен ръководител, познаващ много

отблизо работата, изказвам положителното си мнение за това на Ивелина Ватова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 7.02.2023 г.

Рецензент: